



NÁRODNÝ PROJEKT
**MODERNIZÁCIA MIESTNEJ
ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY**

NEWSLETTER

20 | AUGUST 2019

ZHROMAŽDENIA



Operačný program
**Efektívna
verejná správa**



Európska únia
Európsky sociálny fond

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa.

V poslednom vydaní newslettera sme sa venovali petičnému právu. V tomto čísle sa budeme zaoberať ďalším inštitútom a tým sú zhromaždenia. Čo je vo svojej podstate zhromaždenie? Všeobecne môžeme skonštatovať, že zhromaždenie je dobrovoľné a dočasné zoskupenie viacerých osôb, ktoré sa stretli na spoločnom mieste za určitým účelom. V podmienkach samosprávy sa stretávame s dvomi rôznymi možnosťami pri zadefinovaní pojmu zhromaždenia, ktoré je nevyhnutné rozlišovať,

pretože majú rôzne podmienky zákonnej úpravy. **Ide o zhromaždenie obyvateľov obce a zhromaždenie občanov, ktoré upravuje zákon o zhromažďovacom práve, ktoré je potrebné od seba rozlišovať.**

Skúsení starostovia sa možno pousmejú, ale najmä pre začínajúcich starostov alebo zamestnancov v samospráve, pri rozsiahlej agende, s ktorou sa pri svojej práci na úradoch stretnú, by nerozlišovanie týchto zásadných rozdielov mohlo spôsobiť zmätočný prístup k inštitútu zhromaždenia.

AKO TO TEDA JE?

Nie je „zhromaždenie ako zhromaždenie“. Je dôležité rozlišovať právnu úpravu, ktorá stanovuje rozdiely v týchto zhromaždeniach, teda kto je oprávnený ich zvoliť, za akým účelom, na základe akých podmienok a o výkon akých práv ide.

ZÁSADNÉ ROZDIELY MEDZI ZHROMAŽDENIAMI:

ZHROMAŽDENIE OBYVATEĽOV OBCE	ZHROMAŽDENIE OBČANOV
Právna úprava: zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o obecnom zriadení).	Právna úprava: zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o zhromažďovacom práve)
Môže ho zvoliť: → obecné zastupiteľstvo, → starosta obce.	Môže ho zvoliť: → občan starší ako 18 rokov, → právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky, → zahraničná právnická osoba, ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky, → skupina osôb.
Je spôsobom uskutočňovania obecnej samosprávy obyvateľmi obce. čl. 67 Ústavy Slovenskej republiky, §3 ods. 2 písm. c) zákona o obecnom zriadení	Je výkonom jedného zo základných politických práv. čl. 28 Ústavy Slovenskej republiky
Možno ho zvoliť na prerokovanie vecí územnej samosprávy.	Možno ho zvoliť za akýmkoľvek účelom.
Zvoláva ho priamo orgán verejnej správy.	Nie je možné podmieňovať ho povolením orgánu verejnej správy.

1. ZHROMAŽDENIE OBYVATEĽOV OBCE PODĽA ZÁKONA O OBEČNOM ZRIADENÍ

Zhromaždenie obyvateľov obce je, v podmienkach samosprávy, dôležitou **súčasťou priamej účasti obyvateľov obce na správe vecí verejných**. Ústava Slovenskej republiky ustanovuje, že **územná samospráva sa uskutočňuje na zhromaždeniach obyvateľov obce, miestnym referendom a orgánmi obce**. Zhromaždenie obyvateľov obce je upravené v zákone o obecnom zriadení. V žiadnom inom právnom predpise nie je jeho úprava ani bližšie podrobnosti zakotvené. Preto naň nie je možné podporne uplatňovať napríklad právnu úpravu zákona o zhromažďovanom práve.

V tomto prípade hovoríme o zhromaždení **obyvateľov obce**, preto je potrebné uvedomiť si o aké osoby v tomto prípade ide. V zmysle zákona o obecnom zriadení je **obyvateľom obce osoba, ktorá má na jej území trvalý pobyt¹**.

PRÁVA OBYVATEĽOV OBCE

Obyvatelia obce majú právo zúčastňovať sa na výkone samosprávy obce, a to viacerými spôsobmi. Majú právo voľiť orgány samosprávy obce, teda starostu a poslancov obecného zastupiteľstva a taktiež byť do týchto orgánov obce zvolení. Majú právo zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Významným právom je taktiež možnosť hlasovať v miestnom referende o dôležitých otázkach života obce. Obyvatelia obce sa môžu so svojimi podnetmi a sťažnosťami obracať na orgány obce, používať majetok obce slúžiaci pre verejné účely, požadovať súčinnosť obce pri ochrane svojej osoby, rodiny a majetku a požadovať od obce pomoc v čase náhlej núdze. **V neposlednom rade majú občania právo zúčastňovať sa na samospráve obce tak, že majú právo vyjadrovať svoj názor na zhromaždeniach obyvateľov obce.**

KTO MÔŽE ZVOLAŤ ZHROMAŽDENIE OBYVATEĽOV OBCE?

Zhromaždenie obyvateľov obce môže zvolať obecné zastupiteľstvo alebo starosta. Obecné zastupiteľstvo má kompetenciu zvolávať zhromaždenie obyvateľov ustanovenú nielen v § 11b zákona o obecnom zriadení, ale má ju dlhodobo explicitne upravenú aj v ustanoveniach § 11 ods. 4 písm. f) zákona o obecnom zriadení, ktorý upravuje kompetencie obecného zastupiteľstva. **starosta umožnil zákon o obecnom zriadení až po jeho novelizácii od 1.4.2018, na základe § 11b tohto zákona. V ustanoveniach o povinnostiach a kompetenciách starostu obce, ktoré upravuje § 13 zákona o obecnom zriadení, takto výslovne toto oprávnenie vyjadrené nie je. To však nič nemení na tom, že aktuálne je táto kompetencia priznaná obom orgánom obce.**

Možnosť, aby zhromaždenie obyvateľov obce zvolal

Obecné zastupiteľstvo alebo starosta môže zvolať zhromaždenie obyvateľov obce alebo jej časti na prerokovanie vecí územnej samosprávy, ak § 2aa ods. 2 neustanovuje inak.

¹ § 3 zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

§ 42 ods. 2 a § 63 ods. 2 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

PREROKOVANIE VECÍ ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY

Veci územnej samosprávy, ku ktorým je takéto zhromaždenie zvolané sa môžu týkať celej obce, napr. príprava kanalizácie v obci, ale môžu sa dotýkať len určitej časti obce, napr. zámer vybudovať vodovod v časti obce, v ktorej doposiaľ nebol vybudovaný alebo riešenie dopravy v tejto lokalite a pod. **Zastupiteľstvo alebo starosta môžu teda zvolať zhromaždenie nielen celej obce, alebo len jej časti.**

Existuje však výnimka, a to v prípade nefunkčnej obce. Nefunkčná obec je obec, v ktorej sa dve po sebe nasledujúce voľby do orgánov samosprávy obcí nepodarilo zvoliť starostu obce ani obecné zastupiteľstvo. Na riešenie uvedeného stavu zákon o

obecnom zriadení pamätá ustanovením § 2aa ods.1, v zmysle ktorého vláda môže nariadením pričleniť takúto nefunkčnú obec k susediacej obci, ktorá sa nachádza v tom istom okrese, za predpokladu jej súhlasu. V tom prípade, **okresný úrad v sídle kraja, v ktorého územnom obvode sa takáto nefunkčná obec nachádza, na podnet ministerstva zvolá zhromaždenie obyvateľov nefunkčnej obce.** Na takomto zhromaždení sa prerokuje postup pričlenenia obce a vypracuje sa z neho záznam, ktorý je prílohou návrhu na pričlenenie predkladaný Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.



VÝHODY ZHROMAŽDENIA OBYVATEĽOV OBCE

Využívanie zhromaždenia obyvateľov obce má oproti ďalšiemu inštitútu územnej samosprávy - miestnemu referendu viaceré výhody. Príprava a samotné uskutočnenie zhromaždenia obyvateľov obce je **časovo nenáročné** (pri miestnom referende ide až o 90 dní od doručenia petície, resp. od schválenia uznesenia o vyhlásení referenda).

Ďalším benefitom je otázka **financovania**. Oproti miestnemu referendu odpadajú náklady na tlač hlasovacích lístkov, odmeny komisie, náklady na administratívne zabezpečenie a pod.

Zhromaždenie obyvateľov obce je významné svojou **formou bezprostredného kontaktu** orgánov obce so svojimi obyvateľmi. Pri množstve pracovných úloh, ktoré na samosprávy kladie legislatíva ako aj samotný chod obce, výkonný aparát ale aj orgány obce často opomínajú skutočnosti, ktoré považujú obyvatelia obce za prioritné. Preto využívanie takejto priamej komunikácie s občanmi zjednocuje postup a zámery orgánov obce s predstavami a potrebami jej obyvateľov.

2. ZHROMAŽDENIE OBČANOV PODĽA ZÁKONA O ZHROMAŽĎOVACOM PRÁVE

Zhromaždenie občanov je na rozdiel od zhromaždenia obyvateľov obce podrobnejšie upravené. Toto právo je **zakotvené v článku 28 Ústavy Slovenskej republiky a jeho podmienky ustanovuje zákon č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve**. Ako sme uviedli v predchádzajúcom texte odlišuje sa spôsobom zvolania, tým kto môže zhromaždenie občanov zvolať, za akým účelom, ako aj podmienkami, ktoré musí zvolávateľ plniť. **Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať**. Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk. Za zhromaždenie sa podľa tohto zákona považujú aj pouličné sprievody a manifestácie.

Zhromaždenie sa nesmie podmieňovať povolením orgánu verejnej správy.

Zvolávateľ je povinný zhromaždenie písomne oznámiť obci tak, aby **obec oznámenie dostala aspoň 5 dní vopred (počítajú sa kalendárne dni)**. Obec môže v odôvodnených prípadoch prijať oznámenie aj v kratšej lehote. Zákon upravuje aj lehotu, kedy **najskôr môže byť zhromaždenie ohlásené, ktorá je 6 mesiacov pred dňom jeho konania**. Tento časový úsek má plniť prevenčnú povinnosť pred účelovým blokovaním verejných priestranstiev.

Je dôležité si uvedomiť, že obec má veľmi obmedzené možnosti, ako zabrániť zhromaždeniu. Povedomie verejnosti o tejto skutočnosti je však nízke. Veľká časť obyvateľov si myslí, že „starosta alebo primátor“ môžu zhromaždenie zakázať, ak to uznajú za vhodné. To však nie je pravda. Zvolávateľ má voči obci len oznamovaciu povinnosť a obec zhromaždenie **nepovoľuje**. Len vo výnimočných prípadoch ustanovených zákonom môže obec zhromaždenie zakázať, o čom vydá rozhodnutie. Presné podmienky, kedy tak môže urobiť uvádzame v tomto príspevku, v časti 5 Zákaz zhromaždenia.



KTO MÔŽE ZVOLAŤ ZHROMAŽDENIE?

Zhromaždenie môže zvolať:

- » občan starší ako 18 rokov,
- » právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky,
- » zahraničná právnická osoba, ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky,
- » skupina osôb.

ČO MUSÍ OBSAHOVAŤ OZNÁMENIE O ZVOLANÍ ZHROMAŽDENIA?

- » účel zhromaždenia,
- » **deň a miesto** jeho konania a čas začatia; ak ide o zhromaždenie na verejnom priestranstve², aj predpokladaný čas jeho ukončenia;
- » predpokladaný **počet účastníkov** zhromaždenia;
- » **opatrenia**, ktoré urobí, aby sa zhromaždenie konalo v súlade so zákonom, najmä počet usporiadateľov, ktorých na organizáciu zhromaždenia určí, a spôsob ich označenia (*napríklad pásky na rukávoch, reflexné vesty, oblečenie s názvom usporiadateľa a pod.*);
- » ak má ísť o pouličný sprievod, východiskové miesto, cestu a miesto ukončenia;
- » meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko **zvolávateľa**, u právnickej osoby jej názov a sídlo a meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený v tejto veci konať v jej mene;
- » meno, priezvisko a bydlisko toho, **kto je splnomocnený konať v zastúpení zvolávateľa**.

Ak sa má zhromaždenie konať pod šírým nebom mimo verejných priestranstiev, je zvolávateľ povinný k oznámeniu priložiť súhlas toho, kto je vlastníkom, prípadne užívateľom pozemku.

KONTROLA OZNÁMENIA

Obec pri preberaní oznámenia o konaní zhromaždenia skontroluje, či toto oznámenie obsahuje všetky zákonom stanovené údaje. V prípade osobného podania oznámenia obec ihneď upozorní na chýbajúce náležitosti a zvolávateľ je povinný na mieste oznámenie doplniť alebo upraviť. Najčastejšie sa pri oznamovaní zhromaždenia obce stretávajú s chýbajúcim počtom a označením usporiadateľov. Ak bolo oznámenie o konaní zhromaždenia doručené iným spôsobom a neobsahuje hore uvedené údaje, obec zvolávateľa na vady bezodkladne písomne upozorní.

KTORÉ ZHROMAŽDENIA SA OBCI NEOZNAMUJÚ?

- » zhromaždenia, ktoré usporadúvajú právnické osoby a sú prístupné len ich členom alebo zamestnancom a menovite pozvaným hosťom,
- » zhromaždenia, ktoré usporadúvajú cirkvi alebo náboženské spoločnosti v kostole alebo v inej modlitebni, procesie, púte a iné sprievody, ako aj zhromaždenia slúžiace na prejavy náboženského vyznania,
- » zhromaždenia, ktoré sa konajú v obydliach občanov,
- » zhromaždenia menovite pozvaných osôb v uzavretých priestoroch.

V snahe predísť nedostatkom týchto oznámení je vhodné mať vypracovaný formulár oznámenia o konaní zhromaždenia, kde v prípade nevypísania určitej časti je hneď zrejmé, že niektoré potrebné údaje neboli vyplnené. Vzor takéhoto formulára prikkladáme. Je však dôležité upozorniť, že zvolávateľ nie je povinný oznámenie predložiť na obcou vypracovanom formulári. Inak povedané obec nemôže odmietnuť oznámenie, ktoré nie je na odporúčanom formulári.

²Verejným priestranstvom sa na účely zákona o zhromažďovaní práve rozumejú pozemné komunikácie (s výnimkou neverejných účelových komunikácií) ako námestia, triedy a ulice, ako aj ďalšie priestory pod šírým nebom prístupné každému bez obmedzenia.

OZNÁMENIE O ZVOLANÍ VEREJNÉHO ZHROMAŽDENIA
v zmysle zákona NR SR č.84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve
v znení neskorších predpisov (ďalej len: „zákon č.84/1990 Zb.“)

I. ZVOLÁVATEĽ ZHROMAŽDENIA – FYZICKÁ OSOBA

Údaje v zmysle § 5 ods.2 písm. e) zákona č.84/1990 Zb.	
MENO, PRIEZVISKO	
RODNÉ ČÍSLO	
BYDLISKO ZVOLÁVATEĽA	

Kontakt	
TELEFÓNNE ČÍSLO	
E-MAILOVÁ ADRESA	

OSOBA SPLNOMOCNENÁ KONAŤ V ZASTÚPENÍ ZVOLÁVATEĽA

Údaje v zmysle § 5 ods.2 písm. f) zákona č.84/1990 Zb.	
MENO, PRIEZVISKO	
BYDLISKO ZVOLÁVATEĽA	

Kontakt	
TELEFÓNNE ČÍSLO	
E-MAILOVÁ ADRESA	

II. ZVOLÁVATEĽ ZHROMAŽDENIA – PRÁVNICKÁ OSOBA

Údaje v zmysle § 5 ods.2 písm. e) zákona č.84/1990 Zb.	
NÁZOV A SÍDLO	
MENO A PRIEZVISKO OSOBY SPLNOMOCNENEJ KONAŤ V DANEJ VECI V MENE ZVOLÁVATEĽA	
BYDLISKO OSOBY SPLNOMOCNENEJ KONAŤ V DANEJ VECI V MENE ZVOLÁVATEĽA	

Kontakt	
TELEFÓNNE ČÍSLO	
E-MAILOVÁ ADRESA	

III. ĎALŠIE POVINNÉ ÚDAJE V ZMYSLE § 5 ZÁKONA č. 84/1990 Zb.

ÚČEL ZHROMAŽDENIA	
DEŇ ZHROMAŽDENIA	

ČAS ZAČATIA KONANIA ZHROMAŽDENIA	
PREDPOKLADANÝ ČAS UKONČENIA ZHROMAŽDENIA	
MIESTO KONANIA ZHROMAŽDENIA	
PREDPOKLADANÝ POČET ÚČASTNÍKOV ZHROMAŽDENIA	
OPATRENIA ZVOLÁVATEĽA NA ZABEZPEČENIE ZHROMAŽDENIA	
POČET USPORIADATEĽOV A SPÔSOB ICH OZNAČENIA	
<u>AK IDE O POULIČNÝ SPRIEVOD:</u> VÝCHODISKOVÉ MIESTO TRASA A MIESTO UKONČENIA SPRIEVODU	
<u>AK SA ZHROMAŽDENIE KONÁ MIMO VEREJNÉHO PRIESTRANSTVA:</u> SÚHLAS VLASTNÍKA (UŽÍVATEĽA) POZEMKU S KONANÍM ZHROMAŽDENIA	V PRÍLOHE ÁNO / NIE *

Poučenie:

1. Zhromaždenie môže zvolať občan starší ako 18 rokov alebo právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky alebo zahraničná právnická osoba, ak má podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky alebo skupina osôb (ďalej len "zvolávateľ").
2. Zvolávateľ je v zmysle § 6 zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve povinný okrem iného:
 - poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a **plniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi**,
 - riadiť priebeh zhromaždenia tak, aby sa podstatne neodchyľovalo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení,
 - dbať o pokojný priebeh zhromaždenia a robiť opatrenia, aby sa nenarušoval,
 - zhromaždenie ukončiť.
3. Ak charakter zhromaždenia vyžaduje na pozemnej komunikácii postavenie tribúny alebo inej stavby dočasného charakteru, alebo inštaláciu ozvučenia pomocou prenosového vozu, postupujte aj podľa osobitného predpisu upravujúceho užívanie pozemných komunikácií (zákon č.135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách - cestný zákon).
4. Obec ako Prevádzkovateľ spracúva osobné údaje uvedené v tomto oznámení pre účely evidencie a úkonov agentúry o zhromažďovaní práve. Osobné údaje dotknutej osoby budú uchovávané po dobu stanovenú osobitným predpisom a po uplynutí príslušných lehôt budú zlikvidované. Dotknutá osoba môže od prevádzkovateľa požadovať prístup k jej osobným údajom, má právo na ich opravu, právo namietať proti spracúvaniu, ak spracúvanie osobných údajov je nezákonné na základe rozhodnutia úradu na ochranu osobných údajov alebo

* nehodiace sa škrtnite

iného orgánu príslušného na rozhodnutie o nezákonnom spracúvaní ako aj právo podať sťažnosť dozornému orgánu. Predmetné práva si dotknutá osoba môže uplatniť doručením žiadosti na adresu: Obec, osobne do podateľne alebo elektronicky na e-mail, zodpovedná osoba za ochranu osobných údajov mail:

Údaje uvedené v tomto oznámení (s výnimkou kontaktných údajov) prevádzkovateľ spracúva na základe osobitného predpisu (§5 zákona č.84/1990 Zb.) a v súlade s článkom 6 písm. c) Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č.2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov. Poskytovanie osobných údajov je zákonnou požiadavkou.

Kontaktné údaje zvolávateľa v rozsahu telefón a mail budú spracovávané na základe súhlasu dotknutej osoby, ktorá týmto vyjadruje svoj súhlas áno / nie *
Daný súhlas je možné kedykoľvek odvolať.

.....
podpis zvolávateľa

.....
pečiatka (ak ide o právnickú osobu)



I. OPRÁVNENIA OBCE

Obec môže s ohľadom na miestne podmienky alebo na verejný poriadok navrhnúť zvolávateľovi, aby sa zhromaždenie konalo:

- » na inom mieste, alebo
- » v iný čas.

Obec môže zvolávateľovi uložiť, aby zhromaždenie konané vo večerných hodinách bolo ukončené tak, aby nedošlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja.

Na zhromaždenie, ktoré podlieha oznamovacej povinnosti, môže obec vyslať svojho zástupcu, ktorému je – zvolávateľ povinný vytvoriť podmienky na plnenie jeho úloh – hlavne tak, aby mohol sledovať priebeh zhromaždenia a vykonať úkony nevyhnutné na prípadné rozpustenie zhromaždenia.

II. POVINNOSTI A SÚČINNOSŤ OBCE

Obec je povinná:

- » oznámiť Policajnému zboru **konanie zhromaždenia** bezodkladne po doručení oznámenia o konaní zhromaždenia,
- » oznámiť Policajnému zboru, **že rozhodla o zákaze zhromaždenia** bezodkladne po vydaní rozhodnutia o zákaze zhromaždenia.

Zákon o zhromažďovaní práve v § 6 upravuje, že obce ako aj štátne orgány a organizácie podľa možností a okolností **poskytujú zvolávateľovi pomoc**. Táto povinnosť obce sa čiastočne prelína s oprávneniami zvolávateľa (viď časť III.). Napríklad ak je dôvodná obava, že zhromaždenie bude rušené, môže zvolávateľ požiadať obec alebo príslušný útvar Policajného zboru, aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana. Takéto oprávnenie zvolávateľa však zaniká, ak nebola platne splnená oznamovacia povinnosť podľa zákona o zhromažďovaní práve alebo ak bolo zhromaždenie zakázané.

III. OPRÁVNENIA ZVOLÁVATEĽA

- » Zvolávateľ môže požiadať obec alebo útvar Policajného zboru o potrebnú pomoc v prípade, ak sa zvolávateľovi, **po narušení pokojného priebehu zhromaždenia nepodarí zaistiť nápravu**. Môže tak urobiť tiež, ak sa účastníci po ukončení zhromaždenia pokojne nerozídu.
- » Zvolávateľ je taktiež oprávnený **robiť všetky opatrenia na zvolanie zhromaždenia**, napr. je oprávnený v súlade s oznámeným účelom zhromaždenia osobne alebo písomne alebo inak pozývať na účasť na ňom.
- » Zvolávateľ má tiež právo, aby pozvanie na zhromaždenie **bolo vo vhodnom čase vyhlásené miestnym rozhlasom**.

Tieto oprávnenia zvolávateľa zanikajú, ak nebola platne splnená oznamovacia povinnosť alebo ak bolo zhromaždenie zakázané.

- » Zvolávateľ môže požiadať obec alebo príslušný útvar Policajného zboru, **aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana, ak je dôvodná obava, že zhromaždenie bude rušené**.
- » Zvolávateľ je oprávnený vydávať priamo alebo s pomocou usporiadateľov účastníkom **pokyny na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia**.

IV. POVINNOSTI ZVOLÁVATEĽA

- » **poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť** nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a splniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi;
- » **zabezpečiť potrebný počet spôsobilých usporiadateľov** starších ako 18 rokov;
- » **riadiť priebeh zhromaždenia** tak, aby sa podstatne neodchyľovalo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení;
- » **dávať záväzné pokyny usporiadateľom**;
- » **dbať o pokojný priebeh zhromaždenia** a robiť opatrenia, aby sa nenarušoval;
- » **zhromaždenie ukončiť**.



V. ZÁKAZ ZHROMAŽDENIA

Zákaz zhromaždenia je vážnym obmedzením zhromažďovacieho práva. Obec môže zhromaždenie zakázať **len výnimočne**. Je potrebné uvedomiť si, že právo pokojne sa zhromažďovať je ako ústavné právo chránené pomerne silne a obec nemôže zakázať nejaké zhromaždenie napríklad len preto, že sa proti nemu búri časť obyvateľov alebo preto, že sa nepáči účel zhromaždenia starostovi.

Proti rozhodnutiu o zákaze zhromaždenia môže zvolávateľ podať žalobu na súd.

KEDY MÔŽE OBEC ZAKÁZAŤ ZHROMAŽDENIE?

Obec môže zakázať zhromaždenie ak by oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve:

- » **popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov** pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na roznečovanie nenávisť a neznášanlivosti z týchto dôvodov;
- » **dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti**;
- » inak **porušovať ústavu, ústavné zákony, zákony a medzinárodné zmluvy**, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Obec pri posudzovaní oznámenia môže skúmať len „**účel**“, ktorý zvolávateľ uviedol v oznámení, nevie vopred dokázať napríklad násilie alebo hrubú neslušnosť, a preto z takýchto dôvodov nemôže zhromaždenie zakázať, ak nie je takáto výzva obsiahnutá priamo v účele oznámeného zhromaždenia. V prípade, ak však obec má dôvodnú pochybnosť o tom, či na zhromaždení sa neporuší oznámený účel alebo nedôjde k porušeniu zákona (napr. z informácii o rovnakom zhromaždení z inej obce) má možnosť vyslať už preventívne na toto zhromaždenie svojho zástupcu, tak ako sme písali vyššie. Prípadne môže na toto poukázať v oznámení, ktoré bude zasielať policajnému zboru.

Obec zhromaždenie zakáže aj vtedy, ak:

- » sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné **nebezpečenstvo pre ich zdravie,**
- » **na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať zhromaždenie** a medzi zvolávateľmi nedošlo k dohode o úprave času jeho konania; ak nemožno určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zástupcov zvolávateľa žrebovaním,
- » sa má konať **na rovnakom mieste a v rovnakom čase, kde už v zmysle platných právnych predpisov bolo povolené verejné kultúrne alebo športové podujatie.**

Obec môže zhromaždenie zakázať, ak:

- » sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva, ak možno bez neprímeraných ťažkostí konať zhromaždenie inde bez toho, že by sa tým maril oznámený účel zhromaždenia.

O zákaze zhromaždenia však môže obec rozhodnúť najneskôr do troch dní od okamihu, keď dostala platné oznámenie. Písomné vyhotovenie rozhodnutia vyvesí na svojej úradnej tabuli až do dňa, v ktorom sa má zhromaždenie konať a rozhodnutie vyhlási miestnym rozhlasom alebo iným obdobným spôsobom. Obec zároveň bezodkladne zašle písomné vyhotovenie rozhodnutia zvolávateľovi a zverejní ho aj na svojej internetovej stránke.

Je potrebné si uvedomiť, že ak obec zakáže zhromaždenie, musí o tom vydať rozhodnutie, ktoré musí byť riadne odôvodnené a preskúmateľné. Je



vysoký predpoklad, že zvolávateľovi sa rozhodnutie obce nebude „páčiť“ a obráti sa na súd. O to dôležitejšie je venovať rozhodnutiu o zákaze zhromaždenia a jeho odôvodneniu riadnu pozornosť.

Vyvesením na úradnej tabuli je rozhodnutie zvolávateľovi doručené !

§ 11 ods.2 zákona o zhromažďovacom práve

Ak obec v zákonnej lehote nevyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia na svojej úradnej tabuli, môže zvolávateľ zhromaždenie usporiadať.

Obec, sídlo

V dňa

Číslo:

Rozhodnutie

Obec v súlade s ustanoveniami § 10 a § 11 zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve v znení neskorších predpisov a ustanovením § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, na základe § 10 ods. písm. zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovacom práve

z a k a z u j e

verejné zhromaždenie , ktoré bolo oznámené zvolávateľom
dňa a má sa konať dňa zo začiatkom o hodine na námestí
(ulici,...) , za účelom

O d ô v o d n e n i e

Zvolávateľ písomne oznámil obci, že dňa so začiatkom o na námestí (ulici,...) v obci má zámer usporiadať verejné zhromaždenie, ktorého účelom má byť, s predpokladaným počtom účastníkov

Vzhľadom ku skutočnosti, že

- oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na roznečovanie nenávisti a neznášanlivosti z týchto dôvodov, obec v zmysle § 10 ods.1 písm. a) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovacom práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.
- oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti, obec v zmysle § 10 ods.1 písm. b) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovacom práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.
- oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve inak porušovať ústavu, ústavné zákony, zákony a medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, obec v zmysle § 10 ods.1 písm. c) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovacom práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.
- zhromaždenie sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie a zvolávateľ neprijal návrh obce na zmenu miesta, obec v zmysle § 10

ods.2 písm. a) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovaní práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

- na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať zhromaždenie a medzi zvolávateľmi nedošlo k dohode o úprave času jeho konania a zvolávateľ neprijal návrh obce na zmenu miesta alebo času zhromaždenia, obec v zmysle § 10 ods.2 písm. b) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovaní práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.
- zhromaždenie sa má konať na rovnakom mieste a v rovnakom čase, kde už v zmysle platných právnych predpisov bolo povolené verejné kultúrne alebo športové podujatie a zvolávateľ neprijal návrh obce na zmenu miesta alebo času zhromaždenia, obec v zmysle § 10 ods.2 písm. c) zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovaní práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.
- zhromaždenie sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva a zvolávateľ neprijal návrh obce na zmenu miesta, obec v zmysle § 10 ods.3 zákona č. 84/1990 Z.z. o zhromažďovaní práve rozhodla tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

POZOR!

** Obec nemôže zhromaždenie zakázať z dôvodov uvedených v odrážkach č. 4 - 7, ak zvolávateľ prijal návrh obce aby sa zhromaždenie konalo na inom mieste alebo v inom čase!*

** Je potrebné vybrať si jednu z možností, podľa reálneho stavu, ostatné zo vzoru vymazať!*

** Odporúčame k uvedenému textu **vždy doplniť aj konkrétne okolnosti**, na základe ktorých obec rozhodla, aby bolo rozhodnutie preskúmateľné. Napr. „oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve porušovať zákon č.“; alebo „na mieste kde bolo zvolávateľom oznámené zhromaždenie, t.j. námestie L. Štúra bolo v rovnakom čase, t.j. 10.7.2019 o 16.00 hod., skôr oznámené zhromaždenie „Stretnutie občanov za demokraciu“ a zvolávateľ neprijal návrh obce na zmenu miesta alebo času zhromaždenia.“*

Poučenie

Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať odvolanie. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom podľa osobitného predpisu.

Titl. meno, priezvisko
starosta obce

Doručí sa:

Zvolávateľ

Úradná tabuľa obce

Spis

Vyvesené:

Zvesené:

ŽALOBA O PRESKÚMANIE ROZHODNUTIA

Konanie vo veciach zhromažďovania občanov spadá svojou povahou medzi konania vo veciach politických práv, pričom je upravené vo štvrtom diele piatej hlavy zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v platnom znení. **Proti rozhodnutiu o zákaze zhromaždenia je možné podať žalobu na súd podľa § 402 a nasl. Správneho súdneho poriadku.**

Ochrany sa v tomto konaní môže domáhať zvolávateľ zhromaždenia, ktorý tvrdí, že neboli splnené podmienky zákona o zhromažďovanom práve na vydanie rozhodnutia o zákaze zhromaždenia alebo o rozpustení zhromaždenia. Žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie. Účastníkmi konania sú len žalobca a žalovaný, čím však nie je dotknuté oprávnenie prokurátora na vstup do tohto konania.

Súd rozhodne o žalobe do troch dní od jej doručenia.

Príslušným je krajský súd, v ktorého obvode má sídlo

orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni. Správny súd po preskúmaní žaloby uznesením rozhodne, či zhromaždenie bolo alebo nebolo rozpustené v súlade so zákonom. Vo výroku uvedie účel zhromaždenia, zvolávateľa zhromaždenia a číslo a deň vydania rozhodnutia a uvedenie dôvodu, pre ktorý považuje rozhodnutie za nezákonné. **Ak správny súd zruší rozhodnutie o zákaze zhromaždenia, zvolávateľ je oprávnený zhromaždenie usporiadať podľa pôvodného oznámenia alebo do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia správneho súdu.**

Obec musí dôsledne zvážiť, či zákaz zhromaždenia, resp. jeho dôvody, ktoré obec viedli k vydaniu takéhoto rozhodnutia, budú také závažné, že v prípadnej žalobe podanej zvolávateľom zhromaždenia súd takéto rozhodnutie obce o zákaze zhromaždenia potvrdí.

V tejto súvislosti dávame do pozornosti **rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach 3Sp/50/2015**, ktorým súd zrušil rozhodnutie obce o zákaze zhromaždenia a uložil obci uhradiť trovy konania navrhovateľovi, t. j. zvolávateľovi zhromaždenia, ktorý podal žalobu o preskúmanie rozhodnutia obce. V uvedenej veci bolo zhromaždenie riadne oznámené obci, pričom uvedený účel bol „Pripomenutie si nedávnych udalostí“. Následne bol účel konkretizovaný ako „odozva na prepady žien v rodinných domoch“. Na zhromaždení mali vystúpiť viacerí rečníci, pričom jedným z nich bol aj predseda politickej strany. Obec dôvod zákazu videla v osobách, ktoré mali na verejnom zhromaždení vystúpiť s ohľadom na ich postoj k národnostnej menšine ako aj obavy, že takéto zhromaždenie bude smerovať k výzve popierať alebo obmedzovať práva menšinového obyvateľstva a smerovaniu k výzve na roznecovanie nenávisti a neznášanlivosti k týmto občanom. V obci sa objavili aj plagáty vyzývajúce na účasť na tomto zhromaždení. Obec zakázala predmetné zhromaždenie rozhodnutím v zmysle § 10 ods.1 písm. a) zákona o zhromažďovanom práve, t. j. *oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na roznecovanie nenávisti a neznášanlivosti z týchto dôvodov.*

Podľa názoru súdu, **nebolo možné dospieť k názoru, že označený účel zhromaždenia tak, ako bol uvedený v oznámení, smeroval k výzve poprieť alebo obmedziť osobné, politické alebo iné práva občanov v dôsledku ich statusu uvedeného v § 10 ods.1 písm. a) zákona o zhromažďovanom práve alebo k výzve na roznecovanie nenávisti alebo neznášanlivosti voči osobám z dôvodu tohto ich statusu.** Súd ďalej konštatoval, že obec vo

svojom rozhodnutí ani nekonkretizovala, k popretiu akých práv občanov (politických, osobných) alebo iných by mohlo dôjsť s prihliadnutím na oznámený účel zhromaždenia a k akej národnostnej menšine patria obyvatelia obce, ktorých by sa obmedzenie alebo popretie ich práv mohlo týkať. Pretože, podľa názoru súdu, obec vec nesprávne posúdila, súd napadnuté rozhodnutie o zákaze zhromaždenia zrušil.

VI. ROZPUSTENIE ZHROMAŽDENIA

Obec môže za určitých okolností zhromaždenie rozpustiť. A to v prípadoch:

- » ak sa koná zhromaždenie, ktoré bolo **zakázané**,
- » ak **nastali okolnosti odôvodňujúce zákaz zhromaždenia**, tzn. popieranie alebo obmedzovanie osobných, politických alebo iných práv občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na rozniecovanie nenávisť a neznášanlivosti z týchto dôvodov; dopúšťanie sa násilia alebo hrubej neslušnosti; iné porušovanie ústavy, ústavných zákonov, zákonov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.
- » ak zhromaždenie konané vo večerných hodinách **pokračuje aj po určenom čase ukončenia**,
- » ak sa zhromaždenie **podstatne odchýlilo od oznámeného účelu** takým spôsobom, že v priebehu zhromaždenia nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz.

V uvedených prípadoch zástupca obce, alebo v jeho neprítomnosti príslušník Policajného zboru v službe, v prvom rade vyzve toho, kto zhromaždenie zvolal, aby ho ukončil. Ak zvolávateľ neuskutoční účinné opatrenia smerujúce k tomu, aby sa účastníci pokojne rozišli, zástupca obce **oznámi účastníkom zhromaždenia, že zhromaždenie je rozpustené a vyzve účastníkov zhromaždenia, aby sa pokojne rozišli.**



OZNÁMENIE O ROZPUSTENÍ ZHROMAŽDENIA

Oznámenie musí obsahovať:

- » dôvody na rozpustenie,
- » upozornenie na následky neuposlúchnutia tejto výzvy.

Oznámenie sa musí sa urobiť takým spôsobom:

- » aby bolo účastníkom zhromaždenia zrozumiteľné a
- » aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť.

Dôsledné dodržanie všetkých podmienok týkajúcich sa rozpustenia zhromaždenia ako aj samotného oznámenia o rozpustení zhromaždenia je veľmi dôležité, nakoľko sa jedná o zásah do ústavného práva. Uvedené potvrdzuje aj nasledovne uvedená judikatúra.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že **zhromaždenie** konané dňa 9. marca 2012 medzi 19:30 hod. a 21:00 hod. na rohu ulíc Strelecká a Palisády v Bratislave **bolo rozpustené v rozpore s § 12 ods. 1, 6 zákona č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve** (ďalej len „zákon o zhromažďovaní práve“). Krajský súd uviedol, že zo spisovej dokumentácie i z nesporných tvrdení účastníkov konania je zrejmé, že zhromaždenie s názvom „Protest Gorila – deň D“, ktoré bolo zvolané a riadne oznámené Mestskej časti Bratislava Staré mesto, ktoré malo byť ukončené o cca 19:00 hod na Námestí SNP v Bratislave. Konštatoval, že časť účastníkov zhromaždenia po jeho oficiálnom ukončení porušila povinnosť stanovenú v § 7 ods. 2 zákona pokojne sa rozísť po ukončení zhromaždenia a pokračovala v pochode po ulici Palisády smerom k budove NR SR, pričom boli sprevádzaní policajtmí až po roh ulice Palisády a Streleckej ulice v Bratislave, kde bol dav zastavený policajným kordónom. Ďalej krajský súd uviedol, že zo zistených skutkových okolností vyplýva, že okamihom ukončenia oficiálneho zhromaždenia na námestí SNP o cca 19:00 hod. sa zmenil status zhromaždenia občanov pokračujúcich v pochode smerom k budove NR SR na nezvolané a neoznámené, stále však podľa názoru súdu prvého stupňa išlo o výkon ústavného zhromažďovacieho práva zúčastnených osôb, ktorého podmienky stanovuje zákon č. 84/1990 Zb. Podľa názoru krajského súdu, samotná skutočnosť, že predmetné zhromaždenie nebolo nikým zvolané a vzniklo spontánne po ukončení oficiálneho zhromaždenia „protest Gorila – deň D“, nebola dôvodom na jeho rozpustenie. Má za to, že policajné orgány mohli zasiahnuť do zhromažďovacích práv zúčastnených len za predpokladu splnenia podmienok stanovených citovaným zákonom. Konštatoval, že v danom prípade bolo zasiahnuté do práv zhromaždených spôsobom, ktorý jednoznačne viedol k faktickému rozpusteniu zhromaždenia. Dodal, že použitie donucovacích prostriedkov proti zhromaždeným (projektily so slzným plynom a policajné obušky) a následné rozohnanie dezorientovaných účastníkov zhromaždenia, resp. ich policajné zaštieňovanie, je treba jednoznačne považovať za faktické rozpustenie zhromaždenia, nakoľko k ukončeniu zhromaždenia došlo práve a len v dôsledku tohto policajného zásahu. Z okolností priebehu zhromaždenia, ako aj z tvrdení oboch účastníkov bolo krajskému súdu zrejmé, že odporca nerozpustil zhromaždenie zo žiadneho z dôvodov upravených v ust. § 10 ods. 1 až 3 zákona. Podľa názoru krajského súdu, páchanie trestnej činnosti účastníkmi predmetného zhromaždenia ako legitímny dôvod rozpustenia zhromaždenia nebol preukázaný. Vzhľadom na uvedené dospel krajský súd k záveru, že námietky žalobcu proti rozpusteniu predmetného zhromaždenia sú v časti týkajúcej sa namietaného rozporu s § 12 ods. 6 zákona dôvodné. Najvyšší súd SR konštatoval, že sloboda združovania a pokojného zhromažďovania tvoria základné atribúty demokratickej spoločnosti, ktoré predstavujú primárne práva chránené právnym poriadkom Spoločenstva. Konaním predmetného zhromaždenia účastníci realizovali zhromažďovacie právo, ktoré im garantuje Listina základných práv a slobôd v čl. 19 a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd v čl. 11 spolu so zákonom o zhromažďovaní práve. Najvyšší súd SR zdôraznil, že výkon zhromažďovacieho práva nepodlieha povoleniu štátneho orgánu. Najvyšší súd zastáva názor, že sa jednalo o spontánne zhromaždenie.

Skutočnosť, že zhromaždenie nebolo oznámené, hoci malo byť, nie je samo o sebe dôvodom na rozpustenie zhromaždenia, nakoľko k rozpusteniu musia byť dané zákonné dôvody. V zmysle ustálenej judikatúry ESLP, aj v prípade ak zhromaždenie nebolo ohlásené a je teda nezákonné, musia orgány verejnej moci prejavovať určitú dávku tolerancie a hodnotiť konkrétne okolnosti zhromaždenia, napr. v akom rozsahu dochádza napr. k obmedzovaniu dopravy (porov. ESLP, Oya Ataman proti Turecku, sťažnosť č. 74552/01, Saya a ďalší proti Turecku, sťažnosť č. 4327/02). Najvyšší súd SR sa stotožnil s názorom krajského súdu, že v uvedenom prípade bolo zasiahnuté do práv zhromaždených spôsobom, ktorý jednoznačne viedol k faktickému rozpusteniu zhromaždenia bez toho, aby boli splnené podmienky predpokladané v § 12 ods. 1 a 6 zákona o zhromažďovaní práve. Rozpustenie zhromaždenia je úkonom uskutočneným operatívne na mieste zhromaždenia, pri ktorom musí byť okamžité vyhodnotená situácia, a pokiaľ zvolávateľ neuposlúchne výzvu k ukončeniu zhromaždenia, musí byť rozhodnutie na mieste vyhlásené. Oznámenie musí obsahovať dôvody na rozpustenie zhromaždenia a upozornenie na následky neuposlúchnutia tejto výzvy (zásah polície za použitia sily, zodpovednosť za priestupok) a musí sa urobiť takým spôsobom, aby bolo účastníkom zrozumiteľné a aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť. Až následne, pri nerešpektovaní oznámenia zástupcu obce o rozpustení zhromaždenia prichádza do úvahy policajný zákrok smerujúci k rozpusteniu zhromaždenia, ktorý vykonáva policajný útvar na základe rozhodnutia zástupcu obce. V danom prípade nebolo preukázané páchanie trestnej činnosti účastníkmi zhromaždenia a výzva policajných orgánov smerovala iba k tomu, aby účastníci zhromaždenia opustili priestor, keďže zhromaždenie nebolo ohlásené ani povolené s tým, že ak výzvu neuposlúchnu, budú voči nim použité donucovacie prostriedky.

Z uvedeného je zrejmé, že na rozpustenie zhromaždenia nestačí, aby nebolo oznámené, ale je potrebné jednoznačne vedieť preukázať a v prípade sporu doložiť aj dôkazy o tom, že nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz (napr. odporúča sa vyhotoviť záznam o priebehu a situácii počas neoznámeného zhromaždenia).

Pri posudzovaní skutočností, ktoré podmieňujú rozpustenie zhromaždenia je taktiež dôležité zváženie, či vykonávanie tohto ústavného práva oprávňuje obec alebo orgán policajného zboru k jeho rozpusteniu. Samotná skutočnosť, že zhromaždenie má byť konané za účelom poukázania na kontroverzné témy, nie je spôsobilá byť dôvodom



pre rozpustenie zhromaždenia. V tejto súvislosti dávame do pozornosti nasledujúci nález Ústavného súdu.

NÁLEZ Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 42/09-77

(z dôvodu veľkého rozsahu nálezu – 29 strán uvádzame len časť nálezu, v úplnom znení sa nález nachádza na stránke Ústavného súdu Slovenskej republiky www.ustavnysud.sk)

Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:

1. Základné právo občianskeho združenia C. na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach na verejnom zhromaždení pod názvom „STOP GENOCÍDE – proti porušovaniu ľudských práv vo svete“ konanom 16. októbra 2008 v K. p o r u š e n é b o l o .

2. Občianskemu združeniu C. p r i z n á v a finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu j e Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach p o v i n n é vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. ...

Dňa 16. októbra 2008 sa pred budovou Technickej univerzity v K. na... ulici (ďalej len „technická univerzita“) uskutočnilo verejné zhromaždenie pod názvom „STOP GENOCÍDE – proti porušovaniu ľudských práv vo svete“. Zvolávateľom a organizátorom podujatia bol sťažovateľ. Písomné oznámenie zo 6. októbra 2008 o konaní zhromaždenia doručil sťažovateľ Mestskej časti K. v súlade s § 5 zákona o zhromažďovanom práve 8. októbra 2008. Obec zhromaždenie nezakázala ani nevyužila postup podľa § 5 ods. 5 alebo § 8 zákona o zhromažďovanom práve.

Súčasťou zhromaždenia bolo umiestnenie dvanástich informačných panelov na verejnom priestranstve pozdĺž chodníka pre chodcov, na ktorých boli smerom k objektu technickej univerzity umiestnené plagáty veľkosti približne 2 x 1 meter zobrazujúce obete masových vražd, koncentračných táborov, rasovo motivovaného násillia, ale aj časti tela plodu po vykonanom zákroku umelého prerušenia tehotenstva. Text pripojený k fotografiám na paneloch obsahoval heslá naznačujúce paralely medzi pozbavením života obetí masových vražd či rasovo motivovaného násillia a medzi dôsledkami umelého prerušenia tehotenstva.

Dňa 16. októbra 2008 o 14.57 h oznámil na operačné oddelenie krajského riaditeľstva PZ redaktor televízie, že pred budovou technickej univerzity na verejnom priestranstve je výstava fotografií, na ktorých sú znázornené „... mŕtve plody nenarodených detí, odtrhnutá hlava a pod...“.

Referent operačného oddelenia krajského riaditeľstva PZ vyslal na označené miesto policajnú hliadku kvôli prevereniu oznámenia. Policajná hliadka na mieste konania zhromaždenia zistila, že ide o zhromaždenie zvolané sťažovateľom, ktorý predložil „... doklad o splnení oznamovacej povinnosti vo vzťahu k Miestnemu úradu mestskej časti K...“. Zo záznamu o kontrole Prezídia Policajného zboru, odboru kontroly č. p.: PPZ-201- 2/OKS-K-2008 z 29. októbra 2008 (ďalej len „záznam o kontrole“) vyplýva tento priebeh udalostí: «Pred Technickú univerzitu v K. sa následne dostavil 1. zástupca riaditeľa KR PZ a súčasne riaditeľ úradu justičnej a kriminálnej polície KR PZ v K. (ďalej len „1. zástupca riaditeľa KR PZ v K.“) plk. JUDr. R. P. Po zhodnotení situácie zistil, že konanie aktivistov občianskeho združenia CBR zakladá dôvodné podozrenie z páchania priestupku proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. c) zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), a to vzbudzovaním verejného pohoršenia. Preto vyzval Ing. J. T. ako organizátorku predmetného zhromaždenia k odstráneniu kontroverzných informačných panelov, ktoré jej na mieste označil.

Ing. J. T. odmietla uposlúchnuť výzvu na upustenie od protiprávneho konania, preto bola 1. zástupcom riaditeľa KR PZ v K. upozornená, že polícia v prípade dobrovoľného neuposlúchnutia výzvy je v zmysle § 21 zákona NR SR č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“) oprávnená fotografie vzbudzujúce verejné pohoršenie zaistiť. Po tomto poučení sa Ing.

J. T. rozhodla zložiť všetky bilbordy. Spoločne s ďalším spoluorganizátorom P. K. ich v prítomnosti 1. zástupcu riaditeľa KR PZ v K. začali osobne skladať zo stojanov, ukladať na trávnik a následne ich odnášali do v blízkosti parkujúceho civilného cestného vozidla, bielej dodávky. Ing. J. T. sa sama rozhodla zhromaždenie predčasne ukončiť.

Obvodný úrad 13. januára 2009 vec podozrenia z priestupku proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. c) zákona o priestupkoch odložil, o čom vyhotovil záznam, v ktorom sa okrem iného uvádza: „Podľa čl. 26 ods. 2 prvá veta, Ústavy SR, každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Podľa ods. 4, slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu verejného poriadku ochranu verejného zdravia a mravnosti. Priestupku podľa § 47 ods. 1 písm. c) priestupkového zákona, dopustí ten, kto sa na mieste verejnosti prístupnom alebo verejne, dopustí hrubej neslušnosti spôsobiteľ spôsobiť u najmenej dvoch alebo viac osôb tam súčasne prítomných pohoršenie alebo aspoň nevôľu. **Hrubou neslušnosťou sa rozumie konanie, ktorým sú hrubo porušované pravidlá občianskeho spolužitia a občianskej morálky najmä tým, že páchatel napadne iného, hanobí historickú alebo kultúrnu pamiatku, hrob alebo pietne miesto, alebo hrubým spôsobom ruší zhromaždenie alebo obrad občanov. Ako ďalšie príklady zákon uvádza vulgárne nadávky oplzlé reči, urážky skutkom a podobne.** Obvinení zákonom stanoveným spôsobom uplatnili právo vyplývajúce z Ústavy SR, výkon ktorého je ďalej upravený zákonom č. 84/1990 Zb. o zhromažďovaní práve a jeho zákonné ustanovenia dodržali. I keď zábery, ktoré boli vystavené, môžu u senzitívnych a precitlivelych ľudí vyvolať zvýšené napätie pocity úzkosti a strachu, nespavosť a neurotické obtiaže, je nepochybné, že iba zobrazovali jestvujúcu skutočnosť, na ktorú podozriví mienili povoleným spôsobom poukázať. Pretože v prípade konania podozrivých nedošlo k narušeniu verejného poriadku ich konanie nie je priestupkom a preto bola vec podľa § 66 ods. 2 písm. a) zák. č. 372/1990 Zb. odložená.“

Pokiaľ ide o ochranu verejného poriadku a mravnosti, ústavný súd po oboznámení sa s obsahom fotografií, resp. plagátov prezentovaných sťažovateľom na zhromaždení konštatuje, že výjavy na nich zobrazené obsahovali nepochybne prvok násilia, čo mohlo v časti verejnosti vyvolať negatívne reakcie alebo postoje. Zobrazené násilie však nebolo prezentované samoučelne, ale bolo zasadené do rámca morálneho kontextu a spoločenskej diskusie o otázke interrupcií, na ktorú vyjadroval sťažovateľ svoj názor. Kontext, v ktorom boli uvedené zábery prezentované, jednoznačne vypovedá o odsudzovaní násilia páchanom na človeku (vo všeobecnosti), v žiadnom prípade násilie nepropaguje ani nepredstavuje hrubé zneuctenie ľudskej dôstojnosti či popieranie ľudských práv.

Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by dostatočne rozumne umožňovala odôvodniť záver, že informačné panely prezentované sťažovateľom na verejnosti počas konania zhromaždenia obsahovali komentované vizuálne zobrazenia v rozpore s elementárnymi princípmi morálky, etiky či ľudskej dôstojnosti, prípadne, že by smerovali k porušovaniu práv iných z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia. Naopak, vizuálne zobrazenia obhajovali ľudskú dôstojnosť pred násilím ako takým. Skutočnosť, že sťažovateľ prezentoval odlišný názor na spoločenskú prijateľnosť umelého prerušenia tehotenstva, než je tá, z ktorej vychádza právna úprava platná v Slovenskej republike a ktorú pravdepodobne zdieľa väčšina spoločnosti, neodôvodňuje zásah do slobody prejavu. Forma a obsah uplatnenia slobody prejavu, ktorú sťažovateľ zvolil, neútočila urážlivým alebo znevažujúcim spôsobom na osoby, ktoré majú na problematiku interrupcií iný názor ako sťažovateľ, ani



nebola spôsobilá vzbudzovať u nich vážnu obavu z porušenia ich práv. Skutočnosť, že bola do určitej miery provokatívna, nie je dostatočným dôvodom na jej obmedzenie.

V demokratickej spoločnosti založenej na princípe suverenity ľudu (čl. 2 ods. 1 ústavy) je však slobodná diskusia a konfrontácia názorov vo veciach všeobecného záujmu nevyhnutnou súčasťou slobody a tvorby politickej vôle, ktorá sa v konečnom dôsledku môže premietnuť v procese tvorby zákonov. Z povahy právnych noriem nevyhnutne vyplýva, že stanovujú hranice práv subjektov právnych vzťahov. V danom prípade je nepochybné, že právna úprava podmienok umelého prerušenia tehotenstva stanovuje medze práva ženy na súkromie. Túto skutočnosť však nemôže orgán verejnej moci interpretovať tak, že obmedzí právo na slobodu prejavu, ktorý kritizuje platnú právnu úpravu s poukazom na ochranu práv iných osôb. Dôsledkom takéhoto postupu, v rámci ktorého štátny orgán posudzuje správnosť a prípustnosť prejavovaných názorov, je zavedenie cenzúry, ktorá je v zmysle čl. 26 ods. 3 ústavy v Slovenskej republike vylúčená. Sťažovateľ uplatnením práva na slobodu prejavu verejnou prezentáciou sporných vizuálnych zobrazení na zhromaždení 16. októbra 2008 neporušil právo žien na súkromie, ako to namietalo krajské riaditeľstvo PZ.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom krajského riaditeľstva PZ pri služobnom zákroku na verejnom zhromaždení pod názvom „STOP GENOCÍDE – proti porušovaniu ľudských práv vo svete“ konanom 16. októbra 2008 v K. spočívajúcim v príkaze na odstránenie časti prezentovaných fotografií pod hrozbou ich zaistenia došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na slobodu prejavu zaručeného v čl. 26 ods. 1 ústavy, ako aj k porušeniu jeho práva na slobodu prejavu zaručeného v čl. 10 ods. 1 dohovoru.

VII. SANKCIE

V prípade porušenia povinností ustanovených zákonom môže dôjsť:

- » k priestupku fyzickej osoby,
- » k spáchaniu správneho deliktu pri právnickej osobe.

FYZICKÁ OSOBA

Fyzickej osobe môže byť za priestupok uložená pokuta do výšky 165 Eur. Pokuta môže byť uložená:

- » tomu, kto zvoláva alebo usporadúva zhromaždenie bez toho, že by splnil **oznamovaciu povinnosť**,
- » usporadúva zhromaždenie, ktoré bolo **zakázané**,
- » **závažne poruší inú povinnosť zvolávateľa** (okrem povinnosti poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a splniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi),
- » tomu, kto **neuposlúchne poriadkové opatrenia** zvolávateľa alebo určených usporiadateľov zhromaždenia alebo týmto osobám bráni v plnení ich povinností;
- » tomu, kto neoprávnene **sťažuje účastníkom zhromaždenia prístup** na zhromaždenie alebo im v tom bráni;
- » tomu, kto ako účastník zhromaždenia **má pri sebe strelnú zbraň alebo výbušninu alebo iné predmety**, ktorými možno ublížiť na zdraví, a ak možno z okolností alebo z jeho správania usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo na hrozbu násilím;
- » tomu, kto **neoprávnene vnikne do zhromaždenia**;
- » tomu, kto **neprístojným správaním bráni účastníkom v splnení účelu** zhromaždenia;

- » tomu, kto **bráni účastníkom zhromaždenia, aby sa pokojne rozišli;**
- » tomu, kto ako účastník zhromaždenia **má svoju tvár zakrytú spôsobom znemožňujúcim jeho identifikáciu,** ak je proti nemu vykonávaný služobný zákrok príslušníkmi Policajného zboru a na odkrytie tváre ho príslušník Policajného zboru vyzval;
- » **tomu, kto neoprávnene a úmyselne zabráni inému vo výkone zhromažďovacieho práva.**

O priestupku a jeho prejednaní platia všeobecné predpisy zákon č.372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a zákon č.71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

PRÁVNICKÁ OSOBA

V prípade **správneho deliktu právnickej osoby zákon obligatórne ustanovuje, že obec uloží pokutu do 663 Eur právnickej osobe,** ktorá ako zvolávateľ:

- » zvolala alebo usporiadala zhromaždenie bez toho, aby si splnila oznamovaciu povinnosť;
- » usporiadala zhromaždenie, ktoré bolo zakázané;
- » nezabezpečila oznámený počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov;
- » riadila priebeh zhromaždenia tak, že sa podstatne odchýlilo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení;
- » neukončila zhromaždenie konané v večerných hodinách v čase, ktorý určila obec, čím došlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja



Pri ukladaní pokút obec prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a následky protiprávneho konania. Výnosy z pokút sú príjmom obce. Na ukládanie pokút sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, tzn. zákon č. 71/1967 Zb. správny poriadok.

Je potrebné si uvedomiť, že na úseku zhromažďovacieho práva plní obec najmä úlohu miesta, kde sa podávajú oznámenia. Možnosti obce zakázať zhromaždenie sú značne obmedzené. To si je potrebné uvedomiť pri plnení úloh na tomto úseku, pretože v praxi sa vyskytujú prípady, kedy obec poruší práva zvolávateľa. Práve na toto sme sa snažili poukázať v tomto vydaní newslettera.

3. ZÁVER

Našou snahou bolo skúsenejším na jednom mieste poskytnúť prehľad o právach a povinnostiach v oblasti úpravy zhromaždení, a to jednak zhromaždení obyvateľov obce podľa zákona o obecnom zriadení ako aj zhromaždení občanov podľa zákona o zhromažďovaní práve. Menej skúseným sme verím pochopiteľnou formou objasnili, že nie je „zhromaždenie ako zhromaždenie“. Dúfame, že pri rozsiahlej a náročnej agende obcí bude tento príspevok možnosťou jednoduchšie sa zorientovať v tejto oblasti.

Newsletter je súčasťou projektovej aktivity "Včasná intervencia" v rámci Národného projektu Modernizácia miestnej územnej samosprávy realizovaného Združením miest a obcí Slovenska.

Odborný gestor projektu: PhDr. Michal Kaliňák, PhD.
Garant projektovej aktivity: JUDr. Katarína Mrázová
Expert projektovej aktivity: Mgr. Gabriela Peťovská

<https://npmodmus.zmos.sk>

Projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa.



Operačný program
**Efektívna
verejná správa**



Európska únia
Európsky sociálny fond

